UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2012*

Direktiivi 2004/18/EY — Puolustusalan julkiset hankinnat — 10 artikla — EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohta — Jäsenvaltion keskeisten turvallisuusetujen turvaaminen — Aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden kauppa — Tuote, jonka hankintaviranomainen hankkii nimenomaan sotilaalliseen käyttöön — Tällainen tuote, jolle on pääosin samanlaisia siviilialan käyttömahdollisuuksia — Kääntöpöytä elektromagneettisiin mittauksiin — Direktiivissä 2004/18 säädettyjen menettelyjen mukaisen kilpailuttamisen puuttuminen

Asiassa C-615/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka korkein hallinto-oikeus (Suomi) on esittänyt 13.12.2010 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.12.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

**Insinööritoimisto InsTiimi Oy,**

**Puolustusvoimien**

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit A. Prechal, L. Bay Larsen (esittelevä tuomari), C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.12.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Insinööritoimisto InsTiimi Oy, edustajinaan asianajaja A.-M. Eskola ja T. Pekkala,

— Puolustusvoimat, asiamiehenään J. Matinlassi,

— Suomen hallitus, asiamiehenään J. Heliskoski,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään J. Očková, T. Müller ja M. Smolek,

— Portugalin hallitus, asiamiehenään L. Inez Fernandes,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

— Euroopan komissio, asiamiehinään E. Paasivirta ja C. Zadra,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.1.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL L 134, s. 114) 10 artiklan, SEUT 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan sekä 15.4.1958 tehtyyn neuvoston päätökseen 255/58 sisältyvän aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden, joihin mainittua EUT-sopimuksen määräystä sovelletaan, luettelon (jäljempänä 15.4.1958 vahvistettu neuvoston luettelo) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Insinööritoimisto InsTiimi Oy (jäljempänä InsTiimi) ja Suomen Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on tehnyt direktiivissä 2004/18 säädetyistä menettelyistä poikkeavan menettelyn mukaisesti sopimuksen elektromagneettisissa mittauksissa käytettävien kohteiden alustaksi tarkoitetun kääntöpöytälaitteiston hankinnasta.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

*Unionin oikeus*

3 Direktiivin 2004/18 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Puolustusalan hankintasopimukset” ja joka sisältyy direktiivin II osaston II lukuun, jonka otsikko puolestaan on ”Soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan puolustuksen alalla toimivien hankintaviranomaisten tekemiin sopimuksiin julkisista hankinnoista, jollei [EY:n] perustamissopimuksen 296 artiklasta muuta johdu.”

4 EY 296 artiklassa, jota oli sovellettava pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan ja jonka tilalle tuli sanamuodoltaan samana SEUT 346 artikla Lissabonin sopimuksen tultua voimaan 1.12.2009, määrättiin seuraavaa:

”1. [EY:n perustamissopimuksen] määräykset eivät estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:

a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;

b) jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.

2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.”

5 Edellä mainitulla 15.4.1958 tehdyllä neuvoston päätöksellä 255/58 vahvistetaan EY 296 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu luettelo, josta on esitetty otteita 26.11.2008 päivätyssä neuvoston asiakirjassa 14538/4/08. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa mainittuun luetteloon, erityisesti sen 11, 14 ja 15 kohtaan, joissa todetaan seuraavaa:

”Seuraavassa on luettelo aseista, ampuma- ja sotatarvikkeista ydinaseet mukaan lukien, joihin sovelletaan [EY:n] perustamissopimuksen [296] artiklan 1 kohdan b alakohtaa:

– –

11. Sotilaskäyttöön tarkoitetut elektroniset laitteet.

– –

14. Tässä luettelossa mainitun materiaalin erityiset osat ja varaosat, jos ne ovat luonteeltaan sotilaallisia.

15. Koneet, laitteet ja kalusto, jotka on suunniteltu pelkästään tässä luettelossa mainittujen, yksinomaan sotilaskäyttöön tarkoitettujen aseiden, ammusten ja ohjusten tutkimiseen, valmistukseen, testaamiseen tai valvontaan.”

6 Hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/81/EY (EUVL L 216, s. 76), joka jäsenvaltioiden oli pantava täytäntöön viimeistään 21.8.2011, johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tässä direktiivissä sotilaskalustolla olisi ymmärrettävä erityisesti tuotetyyppejä, jotka sisältyvät neuvoston 15 päivänä huhtikuuta 1958 – – hyväksymään [luetteloon] – – Tähän luetteloon sisältyy ainoastaan kalusto, joka on suunniteltu, kehitetty ja tuotettu erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin. – – Tässä direktiivissä [sotilaskaluston käsitteen] olisi katettava myös tuotteet, jotka on alun perin suunniteltu siviilikäyttöön mutta jotka on myöhemmin muutettu sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäväksi aseissa, ammuksissa tai sotamateriaalissa.”

*Suomen oikeus*

7 Direktiivi 2004/18 on saatettu osaksi Suomen oikeutta julkisista hankinnoista annetulla lailla 348/2007 ja julkisista hankinnoista annetulla asetuksella 614/2007.

8 Lain soveltamisala rajataan sen 7 §:n 1 momentissa seuraavasti:

”Tätä lakia ei sovelleta hankintoihin:

1) jotka ovat salassa pidettäviä tai joiden toteuttaminen edellyttää lakiin perustuvia erityisiä turvatoimenpiteitä taikka jos valtion keskeiset turvallisuusedut sitä vaativat;

2) joiden kohde soveltuu pääasiallisesti sotilaalliseen käyttöön – –

– –”

9 Puolustusministeriön 28.5.2008 antaman hallinnollisen ohjeen mukaan Puolustusvoimien puolustushankinnoissa on toistaiseksi noudatettava muun muassa puolustusministeriön 17.3.1995 antamaa määräystä 76/1995.

10 Määräyksen 76/1995 1 §:ssä määritetään, mitä on pidettävä pääasiallisesti sotilaalliseen käyttöön tarkoitettuna tavarana ja palveluna, joihin ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia 348/2007.

11 Mainitusta 1 §:stä ja määräyksen 76/1995 liitteessä olevasta M kohdasta ilmenee, että kyseessä ovat erityisesti ”erikoisvarustus sotilaalliseen toimintaan, koulutukseen tai sotilaallisten tilanteiden simulointiharjoituksiin ja niihin erityisesti suunnitellut komponentit, lisälaitteet ja varusteet”.

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys**

12 Vuonna 2008 Suomen Puolustusvoimien teknillinen tutkimuslaitos esitti tarjouspyynnön 1 650 000 euron arvoisesta kääntöpöytälaitteistosta julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

13 Se pyysi 5.2.2008 tarjouksia neljältä toimittajalta, joista yksi oli InsTiimi.

14 Hankintasopimus tehtiin muun tarjoajan kuin InsTiimin kanssa 24.6.2008 ”neuvottelumenettelyssä”, joka ei täytä minkään direktiivissä 2004/18 säädetyn hankintamenettelyn vaatimuksia. Pääasiassa kyseessä olevan hankinnan kohteesta ja kääntöpöytälaitteiston toimintatavasta kerrottiin 25.6.2008 eräässä suomalaisessa sanomalehdessä.

15 InsTiimin mielestä hankintamenettely olisi pitänyt toteuttaa direktiivin 2004/18 säännösten mukaisesti, joten se haki pääasiassa kyseessä olevaan hankintapäätökseen muutosta markkinaoikeudelta.

16 Mainittu tuomioistuin hylkäsi muutoksenhaun ja katsoi selvitetyksi, että kyseinen kääntöpöytälaitteisto soveltuu pääasiallisesti sotilaalliseen käyttöön ja että hankintayksikkö on tarkoittanut sen yksinomaan sotilaalliseen käyttöön.

17 Niinpä markkinaoikeus totesi, että kyseinen hankinta kuuluu julkisista hankinnoista annetun lain 348/2007 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan sisältyvän poikkeussäännöksen soveltamisalaan.

18 InsTiimi on valittanut tästä ratkaisusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

19 InsTiimi on esittänyt kyseisessä tuomioistuimessa, että kääntöpöytä on teknisenä innovaationa erityisesti siviiliteollisuudessa tunnettu eikä sitä ole tarkoitettu sotavarusteeksi. Pääasiassa kyseessä olevan kääntöpöytälaitteiston tekninen toteutus perustuu täysin vapaasti saatavissa olevien materiaalien, komponenttien ja kokoonpanojen yhdistelyyn, ja siihen liittyvä suunnittelu sisältää ainoastaan näiden rakenneosien tarkoituksenmukaisen valinnan ja liittämisen tarjouspyynnön vaatimusten toteuttamiseksi.

20 Puolustusvoimat, jota edustaa Pääesikunta, on esittänyt ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että kääntöpöytälaitteisto on hankittu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön ja että se on myös tarkoitettu erityisesti sotilaallisten tilanteiden simulointitarkoituksiin. Kääntöpöydällä simuloidaan ja harjoitellaan sotilaallisia vastatoimia yläuhkakulmilta tapahtuvaa tiedustelua ja maalinosoitusta vastaan.

21 Puolustusvoimien mukaan kääntöpöytälaitteisto on olennainen osa sille rakennettavaa elektronisen sodankäynnin mittauksiin, simulointeihin ja harjoituksiin tarkoitettua avoimen tilan mittarataa ja siten suunniteltu sotilaskäyttöön tarkoitettujen aseiden tutkimiseen.

22 Puolustusvoimien mukaan kyseinen kääntöpöytälaitteisto on määräyksen 76/1995 liitteessä olevassa M kohdassa tarkoitettu tuote.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, sovelletaanko direktiiviä 2004/18 silloin, kun hankinnan kohteen käyttötarkoitus on nimenomaan sotilaallinen mutta hankinnan kohteesta on olemassa myös pääosin samanlaisia teknisiä sovelluksia siviilialalla.

24 Tässä yhteydessä korkein hallinto-oikeus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – direktiiviä [2004/18] sovellettava mainitun direktiivin 10 artikla, [EY 296] artiklan 1 kohdan b alakohta ja neuvoston 15 päivänä huhtikuuta 1958 – – hyväksymä – – luettelo huomioon ottaen muutoin direktiivin soveltamisalaan kuuluvaan hankintaan, kun hankintayksikön mukaan hankinnan kohteen käyttötarkoitus on nimenomaan sotilaallinen mutta hankinnan kohteesta on olemassa myös pääosin samanlaisia teknisiä sovelluksia siviilimarkkinoilla?”

**Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen**

25 Suomen hallitus täsmentää kirjallisissa huomautuksissaan varsinaista tutkimatta jättämistä koskevaa väitettä esittämättä, ettei ennakkoratkaisupyyntöön sisälly selvitystä toimenpiteistä, jotka hankintaviranomainen katsoo EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla tarpeellisiksi Suomen tasavallan ”keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi”, joten se ei katsonut voivansa arvioida kyseisen määräyksen soveltamista koskevaa edellytystä.

26 Tästä on todettava, ettei se, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyydä tulkintaa mainitusta EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista koskevasta edellytyksestä, ole sinänsä omiaan kyseenalaistamaan ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamista.

27 SEUT 267 artiklan mukaisessa menettelyssä nimittäin yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun kysymys koskee unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siksi lähtökohtaisesti ratkaistava se (ks. mm. asia C-571/10, Kamberaj, tuomio 24.4.2012, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Unionin tuomioistuimen on kuitenkin oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisupyynnön (ks. em. asia Kamberaj, tuomion 41 kohta). Kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastaamisesta kieltäytyminen on mahdollista vain, jos on ilmeistä, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. asia C-450/06, Varec, tuomio 14.2.2008, Kok., s. I-581, 24 kohta).

29 Tässä yhteydessä on todettava, että nyt käsiteltävässä asiassa esitetty kysymys voitaisiin katsoa hypoteettiseksi ja siis jättää tutkimatta vain, jos olisi ilmeistä, ettei EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, johon direktiivin 2004/18 10 artiklassa viitataan, määrätyn poikkeuksen soveltamista pääasiassa voitaisi missään tapauksessa perustella Suomen tasavallan keskeisillä turvallisuuseduilla.

30 Korkein hallinto-oikeus ei ilmoita ennakkoratkaisupyynnössä lopullisesti, että hankintaviranomainen olisi nyt käsiteltävässä asiassa vedonnut tällaisiin keskeisiin etuihin, vaan se toteaa ainoastaan, ettei Puolustusvoimat ole täsmentänyt tavalla, jota komissio esittää EY 296 artiklan soveltamisesta puolustushankintoihin 7.12.2006 antamassaan tulkitsevassa tiedonannossa (KOM(2006) 779 lopullinen), pääasiassa kyseessä olevan kääntöpöytälaitteiston hankintaan liittyneitä keskeisiä turvallisuusetuja eikä myöskään sitä, miksi direktiivin 2004/18 sääntöjen soveltamatta jättäminen oli tarpeen tässä nimenomaisessa tapauksessa.

31 Ei siis ole ilmeistä, että esitetty kysymys olisi luonteeltaan hypoteettinen.

32 Ennakkoratkaisupyyntö on näin ollen otettava tutkittavaksi.

**Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu**

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2004/18 10 artiklaa, luettuna yhdessä EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sen nojalla jättää soveltamatta kyseisessä direktiivissä säädettyjä menettelyjä hankintaviranomaisen tekemään puolustusalan julkiseen hankintaan, jossa kyseessä oleva kalusto on tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön mutta sille on myös pääosin samanlaisia siviilialan käyttömahdollisuuksia.

34 Direktiivin 2004/18 10 artiklan, luettuna yhdessä EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, mukaan jäsenvaltiot voivat puolustusalan hankinnoissa toteuttaa mainitusta direktiivistä poikkeavia toimenpiteitä silloin, kun yhtäältä tällaiset toimenpiteet liittyvät ”aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden – – kauppaan” ja kun toisaalta nämä toimenpiteet ovat tarpeen asianomaisen jäsenvaltion ”keskeisten turvallisuusetuje[n] turvaamiseksi”.

35 Tässä yhteydessä on muistutettava, että mainittuja oikeussääntöjä on – kuten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusvapauksiin kohdistuvia poikkeuksia – tulkittava suppeasti (ks. EY 296 artiklassa määrättyjen poikkeusten osalta mm. asia C-284/05, komissio v. Suomi, tuomio 15.12.2009, Kok., s. I-11705, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Vaikka kyseisen artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitaan toimenpiteet, jotka jäsenvaltio voi katsoa tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi, mainittua artiklaa ei kuitenkaan voida tulkita siten, että siinä annettaisiin jäsenvaltioille valta poiketa EY:n perustamissopimuksen määräyksistä ainoastaan viittaamalla kyseisiin etuihin (em. asia komissio v. Suomi, tuomion 47 kohta).

36 Edellä mainitun 15.4.1958 vahvistetun neuvoston luettelon, johon EY 296 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti viitataan, sisältämät tuotetyypit kuuluvat lähtökohtaisesti saman artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätyn poikkeusmahdollisuuden piiriin.

37 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tutkia, voidaanko pääasiassa kyseessä olevan kääntöpöytälaitteiston kaltainen tuote luokitella johonkin kyseisen luettelon luokista.

38 EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa kuitenkin täsmennetään, että toimenpiteet, joita jäsenvaltiot voivat siis toteuttaa, eivät saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.

39 Niinpä on yhtäältä muistutettava, ettei hankintaviranomainen voi vedota EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohtaan perustellakseen poikkeustoimenpiteen sellaisen kaluston oston yhteydessä, jolla on selvä siviilitehtävä ja mahdollinen sotilaallinen käyttötarkoitus (ks. vastaavasti asia C-337/05, komissio v. Italia, tuomio 8.4.2008, Kok., s. I-2173, 48 ja 49 kohta).

40 Toisaalta on niin, että vaikka tuote kuuluisikin johonkin 15.4.1958 vahvistetun neuvoston luettelon sisältämistä materiaaliluokista, se voidaan katsoa – jos siitä on olemassa pääosin samanlaisia siviilialan teknisiä sovelluksia – tarkoitetun nimenomaan sotilaalliseen käyttöön EY 296 artiklassa tarkoitetulla tavalla ainoastaan, jos tällainen käyttö paitsi vastaa hankintaviranomaisen tarkoitusta myös ilmenee – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 48 kohdassa – kyseiseen käyttöön erityisesti suunnitellun ja kehitetyn tai sitä varten olennaisesti muutetun varustuksen ominaisuuksista.

41 On nimittäin huomattava, että kyseisen luettelon 11 kohdassa käytetystä ilmauksesta ”sotilaskäyttöön tarkoitetut” sekä saman luettelon 14 ja 15 kohdassa käytetyistä ilmauksista ”jos ne ovat luonteeltaan sotilaallisia” ja ”suunniteltu pelkästään” ilmenee, että mainituissa kohdissa tarkoitettujen tuotteiden on oltava objektiivisesti luonteeltaan nimenomaan sotilaallisia.

42 Lopuksi on muistutettava, että unionin lainsäätäjä on täsmentänyt hiljattain antamansa direktiivin 2009/81 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa, että tässä direktiivissä ”sotilaskaluston” käsitteen olisi katettava tuotteet, jotka on alun perin suunniteltu siviilikäyttöön mutta jotka on myöhemmin muutettu sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäväksi aseissa, ammuksissa tai sotamateriaalissa.

43 Pääasiassa kyseessä olevan kääntöpöytälaitteiston kaltainen kalusto on unionin tuomioistuimelle esitettyjen tietojen mukaan tarkoitettu elektromagneettisiin mittauksiin ja sotilaallisten tilanteiden simulointiin. Se voitaisiin siten luokitella 15.4.1958 vahvistetun neuvoston luettelon 15 kohdassa, luettuna yhdessä sen 11 ja 14 kohdan kanssa, tarkoitettuun aseiden testaamiseen ja valvontaan tarkoitetun sotilaskaluston osaksi, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tutkia.

44 Tällaisen kääntöpöytälaitteiston, jonka hankintaviranomainen on tarkoittanut vain sotilaskäyttöön, voidaan kuitenkin katsoa tarkoitetun nimenomaan tällaiseen käyttöön EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ainoastaan, jos pidetään selvitettynä, että – toisin kuin pääasian valittajan mainitsema siviilikäyttöön tarkoitettu samankaltainen materiaali – kyseisestä laitteistosta

voidaan katsoa sen ominaisuuksien perusteella, että se on erityisesti suunniteltu ja kehitetty, myös olennaisten muutosten seurauksena, kyseiseen käyttöön, minkä tutkiminen myös on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.

45 On lisättävä, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätyy toteamaan edellä esitetyn perusteella, että pääasiassa kyseessä oleva tuote kuuluu EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan, johon direktiivin 2004/18 10 artiklassa viitataan, aineelliseen soveltamisalaan, sen asiana on tutkia, voiko jäsenvaltio, joka vetoaa edukseen perustamissopimuksen mainittuun määräykseen, osoittaa tarpeen turvautua kyseisen määräyksen mukaiseen poikkeukseen keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi (ks. vastaavasti mm. em. asia komissio v. Suomi, tuomion 49 kohta) ja olisiko näiden keskeisten etujen turvaamistarve voitu täyttää kilpailuttamisen yhteydessä, sellaisena kuin siitä säädetään direktiivissä 2004/18 (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Italia, tuomion 53 kohta).

46 Esitettyyn kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2004/18 10 artiklaa, luettuna yhdessä EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sen nojalla jättää soveltamatta kyseisessä direktiivissä säädettyjä menettelyjä hankintaviranomaisen tekemään puolustusalan julkiseen hankintaan, jossa kyseessä oleva kalusto on tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön mutta sille on myös pääosin samanlaisia siviilialan käyttömahdollisuuksia, ainoastaan, jos tällaisesta kalustosta voidaan katsoa sen ominaisuuksien perusteella, että se on erityisesti suunniteltu ja kehitetty, myös olennaisten muutosten seurauksena, kyseiseen käyttöön, minkä tutkiminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.

## Oikeudenkäyntikulut

47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY 10 artiklaa, luettuna yhdessä EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sen nojalla jättää soveltamatta kyseisessä direktiivissä säädettyjä menettelyjä hankintaviranomaisen tekemään puolustusalan julkiseen hankintaan, jossa kyseessä oleva kalusto on tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön mutta sille on myös pääosin samanlaisia siviilialan käyttömahdollisuuksia, ainoastaan, jos tällaisesta kalustosta voidaan katsoa sen ominaisuuksien perusteella, että se on erityisesti suunniteltu ja kehitetty, myös olennaisten muutosten seurauksena, kyseiseen käyttöön, minkä tutkiminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.**

Allekirjoitukset